

УДК 159.9.072.59

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2021.9.21>

ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АКТУАЛЬНИХ МОТИВІВ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Світлана Лукова

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
бул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна, 61168
e-mail: lukovass@gmail.com*

Карина Фоменко

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
бул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна, 61168
e-mail: karinafomenko1985@gmail.com*

У статті проаналізовано основні теоретичні підходи щодо поняття «мотиви», висвітлений зв'язок мотивів і потреб, які можуть задовольнятися у спортивній діяльності. Розкрито динаміку мотиваційної сфери спортсменів підліткового віку. Обґрунтовано необхідність створення портагивної методики для діагностики актуальних мотивів підлітків-спортсменів.

Мета дослідження – розроблення та адаптація методики діагностики актуальних мотивів спортивної діяльності підлітків.

В опитувальнику мотивів спортивної діяльності підлітків застосовано монополярну шкалу Лайкерта на 5 градацій. Кінцевий варіант методики містить 25 пунктів.

Запропонована методика дозволяє виявити міру значущості трьох мотивів (емоційний мотив, мотив фізичного самовдосконалення, глористичний мотив), джерелом яких є психологічні, фізіологічні та соціальні потреби. *Емоційний мотив* (емоційного задоволення) – бажання отримати емоційне задоволення від занять спортом, переживання радощів, стану емоційного піднесення. *Мотив фізичного самовдосконалення* – прагнення покращити власний фізичний стан, мати більш досконале тіло, розвинути фізичні якості. *Глористичний мотив* самоствердження та визнання – прагнення до слави, бажання бути відомим завдяки своїм спортивним досягненням, отримати визнання.

Представлено результати стандартизації методики визначення актуальних мотивів спортивної діяльності. Надійність опитувальника визначалася за допомогою розрахунку альфа-коефіцієнта Кронбаха, величина якого для опитувальника з 25 пунктів становить 0,912. Конструктну валідність опитувальника встановлено шляхом факторизації даних, отриманих на вибірці ($n = 182$ особи). Ретестова надійність опитувальника підтверджується коефіцієнтом кореляції між результатами двох досліджень на рівні $r = 0,732$, що вказує на досить високу тестову надійність цієї методики.

Визначено стенові значення для кожної із трьох шкал опитувальника та стимульний матеріал.

Ключові слова: мотиви спортивної діяльності, мотивація до занять спортом, підлітки-спортсмени, опитувальник мотивів спортивної діяльності підлітків.

Постановка проблеми. Спортивна діяльність у підлітковому віці має вирішальне значення для становлення професійного спортсмена-олімпійця. Одним із основоположних факторів становлення майбутнього чемпіона є формування спортивної мотивації. Мотивація до спортивної діяльності є цілісною системою, яка включає особистісні та ситуативні фактори та визначає конкретні форми діяльності й поведінки спортсмена. Цілеспрямоване формування мотивів спортивної діяльності сприяє становленню фахівця в галузі спорту. Як зазначає Н. Височина, під час підготовки спортсменів серед інших завдань психологічного забезпечення на етапі попередньої

базової підготовки важливим є визначення рівня мотивації до подальшої підготовки, а на етапі спеціалізованої базової підготовки – зміцнення мотивації до занять спортом [1].

У психології існує досвід оцінки мотивів і мотивації спортивної діяльності. Досить широко застосовуються проєктивні та анкетні методи, бесіди, інтерв'ю, методи опосередкованої оцінки сили спонукань. Значну кількість досліджень здійснено в рамках концепції досягнення успіху та уникнення поразки. Проте дослідження мотивів до занять спортом у підлітковому віці залишається одним із актуальних завдань психології спорту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Мотиви є рушійною силою діяльності. Потреби знаходять своє втілення у мотивах. З плином часу один домінуючий мотив змінюється іншим, зростає роль опосередкованих потреб, з'являється ієрархічність. Мотивація до спорту зумовлена потребами, які можуть бути задоволені у цій діяльності. Якщо потреба є джерелом активності, то мотиви надають діяльності певної спрямованості. Мотиви лежать в основі подолання фрустрації під час досягнення головної мети спортивної діяльності.

Згідно з поглядами О. Леонтєва, варто розрізнити безпосередні та опосередковані мотиви. До безпосередніх мотивів спортивної діяльності належать задоволення від м'язової активності, естетичне задоволення своєю красою, силою, витривалістю, швидкістю, спритністю, гнучкістю, прагнення виявити себе у складних умовах, прагнення досягти результатів та перемоги, показати свою спортивну майстерність, прагнення до самовираження, самоствердження й отримання суспільного визнання і слави. Опосередкованими мотивами є такі: стати сильним та здоровим, через спортивну діяльність підготувати себе до життя, почуття обов'язку, усвідомлення соціальної важливості спортивної діяльності [2].

Під час опанування спортивною діяльністю у спортсмена можна спостерігати зміну мотивів. А. Пуні відзначає, що на початковому етапі залучення до спорту в дітей і підлітків мотиви носять безпосередній характер (їм подобаються заняття спортом); стійкий інтерес до якогось виду спорту в них не проявляється (діти та підлітки можуть обирати одночасно декілька видів спорту, не надаючи перевагу якомусь одному), на їхній вибір суттєво впливає середовище (популярність окремого виду спорту у місцевості, де проживає підліток, та інтерес оточуючих). На етапі спеціалізації у певному виді спорту, що приблизно відбувається через 2-3 роки від початку занять, на перший план виступають інші мотиви: особистий інтерес до певного виду спорту, прагнення розвинути здібності до цього виду спорту та закріпити успіхи в ньому, прагнення до встановлення особистих рекордів. На стадії спортивної майстерності домінуючим є мотив досягнення успіху. У підлітковому віці цієї стадії досягають лише окремі спортсмени, які є більш наполегливими та зосередженими на своїй спортивній діяльності [3].

Дж. Кретті пропонує три параметри для класифікації мотивів: 1) мотиви усвідомлювані та неусвідомлювані; 2) мотиви, джерелом яких є фізіологічні, психологічні та соціальні потреби; 3) групи мотивів, які формуються під впливом минулого досвіду, недавнього минулого досвіду, безпосереднього досвіду діяльності та спілкування з іншими людьми [4].

Теоретичні підходи щодо мотивів спортивної діяльності були покладені в основу діагностичного інструментарію. Проте проблема пошуку новітніх практичних методів, спрямованих на дослідження мотивації до спортивної діяльності та вибір ефективних впливів задля розвитку мотиваційної сфери юних спортсменів, потребує подальшого вивчення [5].

На сучасному етапі розвитку психологічна наука має обмежену кількість психодіагностичних методик із визначення мотивів спортивної діяльності. Широко відомими є опитувальники А. В. Шаболатас «Мотиви занять спортом», Є. А. Калініна «Мотиви спортивної діяльності» та методика В. І. Трощікова «Вивчення мотивів занять спортом». Зва-

жаючи на досить великий обсяг стимулюючого матеріалу, проведення цих тестів потребує певних часових затрат, інтелектуальних зусиль, що ускладнює їхнє застосування в підліткової вибірці. Враховуючи вікові особливості респондентів (12-17 років), варто віддати перевагу методам, що характеризуються простотою і доступністю стимулюючого матеріалу. Захопленість певним видом спорту і спрямування уваги й зусиль на тренувальну діяльність у підлітків може позначитися на зниженні зацікавленості у психодіагностиці, небажанні зосередитися на складних словесних конструктах [6]. Отже, психодіагностичні методики для підлітків-спортсменів мають бути компактними, досить простими у проведенні та короткочасними.

Мета дослідження – розроблення й адаптація методики діагностики актуальних мотивів спортивної діяльності підлітків.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на концепцію О. Леонтєва та враховуючи вікові особливості динаміки провідних мотивів спортивної діяльності А. Пуні, а також зважаючи на другий параметр для класифікації мотивів, запропонований Дж. Кретті, що базується на потребах як джерелі активності, покладеної в основу мотивації, ми зробили спробу дослідження мотивів спортивної діяльності з позиції задоволення потреб. Запропонована нами методика спрямована на виявлення найактуальніших мотивів занять спортом у підлітків та дозволяє виявити міру значущості трьох мотивів (емоційний мотив, мотив фізичного самовдосконалення, глористичний мотив), джерелом яких є психологічні, фізіологічні та соціальні потреби.

Емоційний мотив (емоційного задоволення) – бажання отримати емоційне задоволення від занять спортом, переживання радощів, стану емоційного піднесення.

Мотив фізичного самовдосконалення – прагнення покращити власний фізичний стан, мати більш досконале тіло, розвинути фізичні якості.

Глористичний мотив самоствердження та визнання – прагнення до слави, бажання бути відомим завдяки своїм спортивним досягненням та отримати визнання.

Опитувальник містить 30 тверджень. У цій методиці застосовано шкалу Лайкерта (метод сумарних оцінок). Використання шкали дозволяє виявити ставлення респондентів до проблеми, що досліджується, згідно з якою вони визначають свою згоду або незгоду. Існують різні модифікації вимірювальних шкал, які включають від двох до семи пунктів оцінок. У запропонованій методиці використовується п'ять градацій. Шкала Лайкерта (Likert scale) в оригінальному варіанті може бути застосована як біполярна (від -2 до +2), так як і монополярна (від 1 до 5). Для нашої методики обрано другий варіант. Процедура проведення передбачає пред'явлення респонденту списку тверджень, які необхідно оцінити від 1 до 5 балів залежно від міри їхньої важливості, де 5 – повністю згодний, а 1- зовсім не згодний. Результат визначається сумою балів за кожною шкалою. Найбільша кількість балів за певною шкалою вказує на домінуючий мотив. Найменша кількість за певною шкалою свідчить про низький рівень значущості цього мотиву для опитаного.

Надійність опитувальника визначалася за допомогою розрахунку альфа-коефіцієнта Кронбаха. Величина альфа Кронбаха для шкали з 30 пунктів становить 0,919, що вказує на внутрішню узгодженість оцінки достовірності результатів тесту. У таблиці 1 представлені пункти опитувальника з розрахованими для них величинами альфа Кронбаха у випадку видалення цього пункту зі шкали. Згідно з представленими даними, пункт 14 погіршує одномоментну надійність. Зважаючи на те, що цей пункт не має високої диференційної сили, він може бути виключеним із кінцевої версії опитувальника. Після видалення пункту 14 значення альфа-коефіцієнту Кронбаха зросло до показника 0,922.

Таблиця 1

**Характеристика пунктів опитувальника
«Актуальні мотиви спортивної діяльності підлітків»**

Пункти	М	STD	Min	Max	α Кронбаха
1	4,81	0,49	1,00	5,00	0,917722
2	4,39	0,84	1,00	5,00	0,916925
3	4,69	0,69	1,00	5,00	0,917361
4	4,55	0,79	1,00	5,00	0,916285
5	4,42	0,87	1,00	5,00	0,917350
6	3,77	1,24	1,00	5,00	0,915914
7	4,26	0,84	1,00	5,00	0,916652
8	4,10	1,05	1,00	5,00	0,918251
9	3,82	1,29	1,00	5,00	0,917991
10	3,96	1,03	1,00	5,00	0,916765
11	4,59	0,73	1,00	5,00	0,916760
12	4,23	0,96	1,00	5,00	0,915828
13	4,45	0,82	1,00	5,00	0,917507
14	3,82	1,39	1,00	5,00	0,921534
15	4,12	1,25	1,00	5,00	0,914647
16	4,52	0,78	1,00	5,00	0,916837
17	4,78	0,47	1,00	5,00	0,918419
18	3,92	1,34	1,00	5,00	0,915314
19	4,50	0,75	1,00	5,00	0,917677
20	4,35	0,98	1,00	5,00	0,917020
21	4,02	1,30	1,00	5,00	0,915276
22	4,445055	0,75	1,00	5,00	0,916670
23	4,554945	0,79	1,00	5,00	0,919473
24	3,626374	1,51	1,00	5,00	0,917386
25	4,807692	0,47	1,00	5,00	0,917826
26	4,500000	0,85	1,00	5,00	0,918578
27	4,313187	0,97	1,00	5,00	0,915659
28	4,560440	0,75	1,00	5,00	0,916062
29	4,516484	0,78	1,00	5,00	0,915598
30	3,829670	1,47	1,00	5,00	0,915860

Конструктивна валідність опитувальника «Актуальні мотиви спортивної діяльності підлітків» встановлена шляхом факторизації даних, отриманих за його допомогою на вибірці (n = 182 особи). Перевірка структури розподілу запитань опитувальника здійснювалася методом головних компонентів із подальшим обертанням VARIMAX (сенсом якого було отримання максимально несхожих факторів) та нормалізацією за Кайзером. Оптимальну кількість факторів визначали на основі аналізу діаграми screeplot (рис. 1).

Згідно з критерієм Кайзера, для визначення кількості компонент (факторів) варто керуватися власними значеннями, які більше або дорівнюють одиниці. За цим критерієм у нашій методиці виділено п'ять компонент із кількісними показниками: 9,97; 4,01; 2,76; 1,44; 1,09. Задля уточнення кількості компонент, які залишаються для подальшого аналізу, застосовано альтернативний критерій Кеттела – критерій «Кам'янистого осипу».

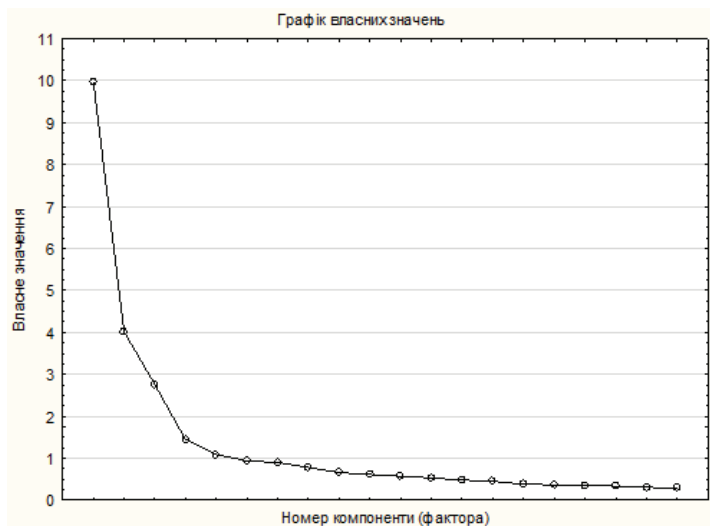

Рис. 1. Графік власних значень

Згідно з представленим графіком (рис.1), виразний кордон між першими великими чинниками, що пояснюють значну частину загальної дисперсії, і наступними, що пояснюють приблизно однакові за величиною малі частки дисперсії, лежить у межах четвертої точки. У цій точці спадання власних значень зліва направо помітно сповільнюється. Відповідно до цього критерію можна залишити три або чотири фактори.

Протягом наступного етапу здійснено експлораторний факторний аналіз (із кутовим обертанням), унаслідок якого виділено три фактори, які не корелюють один із одним. У таблиці 2 представлені результати обертання трьох головних компонент.

Перший фактор (інформативність 23,3%) об'єднує 10 пунктів шкали: 16, 22, 19, 13, 10, 25, 4, 7, 1, 28, представлених у порядку спадання факторного навантаження. Змістовне наповнення пунктів, які утворили цю шкалу, пов'язане з отриманням респондентами емоційного задоволення. Так, пункти 16 («Я отримую задоволення від самого процесу тренування») і 19 («Коли я займаюсь спортом, мій настрій покращується») та пункт 28 із найменшим факторним навантаженням («Отримую задоволення від досягнутого спортивного результату») вказують на задоволення емоційних потреб респондентів у спортивній діяльності. Це дає підстави визначити цю шкалу як *емоційний мотив*.

До другого фактору (інформативність 22,7%) увійшли 8 питань: 21, 15, 30, 18, 24, 27, 6, 3, які також представлені в порядку зменшення факторного навантаження. До цієї шкали не увійшли два пункти з показниками факторного навантаження, нижчими за 0,50. Психологічний зміст пункту 9 «Було б добре, якби мій портрет висів на дошці пошани в нашій спортивній школі» ілюструє традиційну форму визнання спортсмена у власній спортивній школі, що обмежує кількість його прихильників та звужує можливість визнання його таланту широкими верствами населення. Пошана у такій формі є нецінною для підлітків. Пункт 12 «Мені приємно, коли друзі цінують мої досягнення» обмежує коло шанувальників спортивних досягнень респондентів незначною кількістю друзів. Пункти з високим факторним навантаженням (21, 15, 30) відображають мрії респондентів стати відомими, бути одними з найкращих спортсменів, бути чемпіонами та свідчать про важливість соціального визнання. Цей мотив може бути описаний як прагнення до слави та визнання – *глюристичний мотив*.

Таблиця 2

Факторна структура мотивації спортивної діяльності підлітків

Питання	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3
1. Мені подобається вид спорту, яким я займаюсь	0,595		
2. Я займаюсь спортом, щоб бути спритним і витривалим			0,519
3. Мені приємно, коли мене нагороджують за перемогу у змаганнях		0,512	
4. Спорт надихає мене та піднімає настрій	0,691		
5. Я займаюсь спортом, щоб бути сильним			0,655
6. Хочу бути відомим у своїй школі завдяки спортивним досягненням		0,722	
7. Я з нетерпінням чекаю тренувань	0,680		
8. Систематичні заняття спортом необхідні мені, щоб мати гарну зовнішність			0,578
10. Щоденні тренування ніколи не набридають мені	0,723		
13. Під час занять спортом я відчуваю натхнення та прилив енергії	0,787		
15. Хочу бути відомим спортсменом у нашій країні		0,881	
16. Я отримую задоволення від самого процесу тренування	0,860		
18. Займаюсь спортом, щоб бути чемпіоном		0,829	
19. Коли я займаюсь спортом, мій настрій покращується	0,843		
20. Я займаюсь спортом, щоб підтримувати себе у гарній формі			0,821
21. Мрію бути визнаним найкращим спортсменом у своїй віковій (ваговій) категорії		0,884	
22. Я із задоволенням ходжу на тренування	0,847		
23. Я займаюсь спортом, щоб бути здоровим			0,672
24. Золота медаль на олімпійських іграх – це моя мрія		0,793	
25. Мені подобається займатися спортом	0,711		
26. Я займаюсь спортом, щоб покращити свій фізичний стан			0,825
27. Готовий докладати зусиль, щоб мати високий спортивний статус		0,744	
28. Отримую задоволення від досягнутого спортивного результату	0,542		
29. Я займаюся спортом, щоб бути сильним та витривалим			0,660
30. Хотів би увійти в топ-10 відомих спортсменів світу		0,873	
Загальна дисперсія	5,819	5,669	3,759
Частка спільності	0,233	0,227	0,150

Третій фактор (інформативність 15,0%) об'єднує 7 пунктів шкали, представлених у порядку зниження факторного навантаження: 26, 20, 23, 29, 5, 8, 2. До цієї шкали не увійшли пункти 11, 17, 14. Останній виключений після визначення коефіцієнту альфа Кронбаха через незначне зниження тестової надійності. Інші два пункти мають факторне навантаження, нижче за 0,5. Пункт 11 «Спорт для мене – це стимул для розвитку та вдосконалення» сформульований досить абстрактно й може співвідноситися з різними мотивами. Пункт 17 «Тренування дають можливість покращити стан моїх м'язів» мало відображає мотивацію до спортивної діяльності в підлітковому віці або зводить її до нарощування м'язової маси, що може зацікавити переважно тих підлітків, які займаються бодібілдингом. Психологічний зміст пунктів, утворений цими факторами (показовими є пункти 26 і 20 з найбільшим факторним навантаженням «Я займаюсь спортом, щоб покращити свій фізичний стан», «Я займаюсь спортом, щоб підтримувати себе в гарній формі»), відображає прагнення респондентів до покращення свого фізичного стану та фізичної форми. Цей мотив може бути описаний як *мотив фізичного самовдосконалення*.

Отже, в кінцевому варіанті методики залишилося 25 пунктів. У зв'язку зі зменшенням кількості запитань у методиці проведений повторний розрахунок рівня надійності. Величина коефіцієнта альфа Кронбаха для опитувальника з 25 пунктів становить 0,912. Незначне зниження цього показника, який залишився вищим за 0,90, не позначилося загальною на рівні надійності-узгодженості цієї методики.

Ретестова надійність опитувальника. Повторним опитуванням, проведеним на тій самій вибірці з інтервалом чотири тижні, охоплено 95 респондентів. Коефіцієнт кореляції між результатами двох досліджень становив $r=0,732$, що вказує на досить високу тестову надійність цієї методики.

Побудова нормативної шкали. У табл. 3 представлені описові статистики опитувальника «Актуальні мотиви спортивної діяльності підлітків» під час розділення на три інтервали.

Таблиця 3

Описові статистики опитувальника актуальних мотивів спортивної діяльності підлітків

Показники	Середнє значення	Мінімальне значення	Максимальне значення	Стандартне відхилення	Асиметрія	Екссес
Емоційний мотив	40,59	10	50	5,88	-1,93	5,12
Глористичний мотив	32,29	8	40	7,96	-1,18	0,54
Мотив фізичного самовдосконалення	30,84	7	35	6,16	-1,48	2,51

Граничні норми для мотивів спортивної діяльності підлітків установити неможливо через високі значення екссес за першою і третьою шкалами та високу асиметричність розподілу за всіма шкалами, що вказує на відсутність нормального розподілу значень. У такому випадку є доцільним виявити стенові значення для шкал опитувальника (табл. 4).

Таблиця 4

Відповідність «сирих» та стенових балів опитувальника актуальних мотивів спортивної діяльності підлітків

Стени	Емоційний мотив	Глористичний мотив	Мотив фізичного самовдосконалення
1	<26	10 – 12	<17
2	27 – 28		18 – 20
3	29 – 32		21 – 22
4	33 – 35	13 – 14	22 – 23
5	36 – 38	15 – 19	24 – 25
6	39 – 40	20 – 24	26 – 28
7	40 – 43	23 – 28	29 – 30
8	44 – 45	29 – 32	31 – 32
9	33 – 35	33 – 37	33 – 35
10	36 – 38	38 – 40	

Отже, кінцева версія опитувальника «Актуальні мотиви спортивної діяльності підлітків» представлена 25 пунктами, спрямованими на визначення трьох мотивів: емоційного (10 пунктів), глористичного (8 пунктів), фізичного самовдосконалення (7 пунктів). Запропонована методика створена відповідно до сучасних психометричних вимог щодо психодіагностичного інструментарію, за якої 1-3 стенам відповідає низький рівень прояву мотиву, 4-7 – середній, 8-10 – високий.

Висновки. Емпірично доведено, що провідними мотивами спортивної діяльності підлітків є емоційний, глористичний і мотив фізичного вдосконалення. Розроблено та стандартизовано методику дослідження мотивів спортивної діяльності підлітків, надійність та валідність якої емпірично доведено.

Перспектива подальших досліджень полягає в дослідженні зв'язків губристичної мотивації із актуальними мотивами спортивної діяльності в підлітковому віці.

Список використаної літератури

1. Височина Н. Л. Психологічне забезпечення у системі підготовки спортсменів в олімпійському спорті : дис... канд. наук із фіз. вих. і спорту : 24.00.01. Київ, 2018. 478 с.
2. Леонтьев А. А. Психология общения. Москва: Смысл, 1999. 365 с.
3. Пуни А. Ц. Психология физического воспитания и спорта. Москва: Физкультура и спорт, 1979. 143 с.
4. Кретти Б. Психология в современном спорте. Москва: Физкультура и спорт, 1978. 224 с.
5. Тихомирова Е. В., Уманская И. А. Мотивы занятия спортом, как психологический ресурс успешной спортивной деятельности. *Вестник КГУ им. Н.А. Некрасова. Педагогика. Психология. Социальная работа. Ювенология. Социокинетика.* 2016. Т. 22. № 2. С. 234–236.
6. Калитка С., Ребрина В., Бухвал А. Мотивація підлітків до занять спортом. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць.* 2016. № 1. С. 81–86.

DIAGNOSTIC TOOLS FOR THE STUDY OF ACTUAL MOTIVES OF ADOLESCENTS ' SPORT ACTIVITY

Svitlana Lukova

*H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
29, Alchevskikh str., Kharkiv, Ukraine, 61168
e-mail: lukovass@gmail.com*

Karyna Fomenko

*H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
29, Alchevskikh str., Kharkiv, Ukraine, 61168
e-mail: karinafomenko1985@gmail.com*

The article analyzes the main theoretical approaches to the concept of motive, highlights the relationship between motives and needs that can be met in sports. The dynamics of the motivational sphere of adolescent athletes is revealed. The necessity of creating a portable method for diagnosing current motives of adolescent athletes is substantiated.

The purpose of the article is to develop and adapt methods for diagnosing current motives of sports activities of adolescents.

In this questionnaire of motives of sports activity of teenagers the monopolar Likert scale on 5 gradations is applied. The final version of the method contains 25 points.

The proposed technique allows to identify the degree of significance of three motives (emotional motive, motive of physical self-improvement, gloristic motive), the source of which are psychological, physiological and social needs. Emotional motive (motive of emotional satisfaction) – the desire to get emotional pleasure from sports, experiencing joy, a state of emotional uplift. The motive of physical self-improvement is the desire to improve one's physical condition, to have a more perfect body, to develop physical qualities. Gloristic motive (motive of self-affirmation and recognition) – the desire for fame, the desire to be known for their sporting achievements and gain recognition.

The results of standardization of the method of determining the actual motives of sports activities are presented. The reliability of the questionnaire was determined by calculating the Cronbach's alpha coefficient, the value of which for the questionnaire of 25 points is 0.912. The constructive validity of the questionnaire was established by factoring the data obtained from the sample ($n = 182$ persons). Retest reliability of the questionnaire is confirmed by the correlation coefficient between the results of the two studies was at the level of $r = 0.732$, which indicates a sufficiently high test reliability of this technique.

Sten scores for each of the three questionnaire scales and stimulus material are presented.

Key words: motives of sport activity, motivation to play sports, teenage athletes, questionnaire of motives of sport activity of adolescents.